

West Haven Yale A?r? Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *West Haven Yale A?r? Envanteri*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32633>

Özet

West Haven Yale A?r? Envanteri (WH YAE), bireylerin ya?ad??? **kronik a?r?** deneyiminin çok boyutlu olarak de?erlendirilmesi amacıyla geli?tirilmis bir psikometrik araçtır. Bu envanter, a?r?n?n yo?unlu?unu, a?r?ya ba?l? i?levsel k?s?tl?likler ve duygusal s?k?nt?lar ölçmeyi hedefler. Türkçeye 1993 y?l?nda S. Y?ld?z taraf?ndan bir **uyarlama** çal??mas? kapsamında kazand?r?lm??t?r. Ölçek, özellikle kronik a?r? sendromu olan hastalar?n tedavi öncesi ve sonrası durumlar?n nesnel bir ?ekilde izlemek için klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda kullan?lmaktadır.

Envanterin orijinal yap?s?, a?r?n?n hem duygusal hem de affektif bile?enlerini ele alarak, ki?inin ya?am kalitesi üzerindeki etkisini kapsaml? bir biçimde analiz etme yetene?ine sahiptir. Türkçeye **uyarlama** süreci, Hacettepe Üniversitesi bünyesinde gerçekte?tirilen bir **Yüksek lisans tezi** çal??mas? ile resmiyet kazanm??t?r. Ancak, bu spesifik adaptasyonun detayl? **psikometrik** özellikleri (geçerlik ve güvenirlik katsayılar?) sunulan kaynakta belirtilmemiştir.

Anahtar Kelimeler

West Haven Yale A?r? Envanteri, **Kronik a?r?**, A?r? de?erlendirme, A?r? sendromu, Psikolojik de?erlendirme, **Uyarlama**, Psikometrik araçlar, A?r? yo?unlu?u, Fonksiyonel k?s?tl?lik.

Yazarlar

Orijinal West Haven Yale A?r? Envanteri'nin geli?tiricileri Yale Üniversitesi ve West Haven VA T?p Merkezi ile ilişkili ara?t?rmacılardır (genellikle R.A. Sternbach ve ekibi). Türkçeye adaptasyonu gerçekle?tiren yazar:

Y?ld?z, S. (1993)

Amaç

West Haven Yale A?r? Envanteri'nin temel amacı, kronik a?r? çeken bireylerin a?r? deneyimini tek boyutlu bir ölçüm yerine, çok boyutlu ve kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu, klinisyenlere hastan?n a?r?ya verdi?i tepkilerin fiziksel, duygusal ve davran??sal yönlerini anlamalar? için detayl? veriler sunar.

Ölçek, özellikle **kronik a?r?** sendromlar?n tedavisinde kullan?lan multidisipliner yakla??mlar?n etkinli?ini ölçmek ve hastalar?n zaman içindeki ilerlemesini takip etmek için tasarlanm??t?r. Bu envanter, a?r?n?n sadece duygusal bile?enine de?il, aynı zamanda günlük ya?am aktiviteleri üzerindeki i?levsel k?s?tl?lik düzeyine odaklanarak bütüncül bir bak?? aç?s? sağlar.

Yap? (Konstrukt)

West Haven Yale A?r? Envanteri, esas olarak kronik a?r? deneyiminin üç ana psikolojik ve i?levsel yap?s?n? (konstrukt) ölçer:

A?r? ?iddeti ve Yo?unlu?u: Bireyin alg?lad??? a?r?n?n subjektif düzeyini ve niteli?ini de?erlendiren maddeler içerir.

A?r?ya Ba?l? ??levsel K?s?tl?lk (Disability): A?r?n?n günlük aktiviteler, çal??ma hayat?, sosyal ili?kiler ve uyku gibi alanlarda yaratt??? engelleri ve k?s?tlamalar? ölçer.

Duygusal ve Affektif Bile?enler: A?r?ya e?lik eden depresyon, anksiyete, öfke ve çaresizlik gibi duygusal tepkileri ve genel ya?am kalitesi üzerindeki olumsuz etkileri de?erlendirir.

Bu çok boyutlu yakla??m, a?r?n?n sadece fiziksel bir semptom olmaktan öte, geni? bir ya?am alan? üzerindeki etkilerini kapsayan karma??k bir fenomen oldu?unu kabul eder.

Geçerlik

West Haven Yale A?r? Envanteri'nin Türkçe adaptasyonuna (Y?ld?z, 1993) ait spesifik geçerlik verileri (kriter geçerli?i, yap? geçerli?i veya içerik geçerli?i) sunulan kaynakta detaylandır?lmam??t?. Yüksek lisans tezi çal??mas? olmas?na ra?men, geçerlik ba?l???n?n alt?nda "-" ibaresi bulunmaktad?.

Orijinal ?ngilizce versiyonunun geçerlik çal??malar? ise genellikle di?er standart a?r? ölçüm araçlarıyla (örne?in, McGill A?r? Anketi) yüksek korelasyon göstererek yap? geçerli?ini desteklemektedir. Ancak, Türk kültürüne özgü geçerlik çal??malar?n?, özellikle dilsel ve kültürel **uyarlama** süreçlerinin detayl? raporlanmas? gerekmektedir.

Güvenirlik

Türkçe West Haven Yale A?r? Envanteri'nin **psikometrik** güvenilirlik analizlerine (iç tutarl?lk katsay?s? Cronbach Alfa, test-tekrar test güvenilirli?i veya yar?mlama güvenilirli?i) ili?kin spesifik sonuçlar, referans kaynakta sunulmam??t?. Güvenirlik ba?l??? alt?nda da "-" ibaresi yer almaktad?.

Genel olarak, a?r? envanterlerinin güvenilirli?i, kronik a?r? hastalar?n?n deneyimlerinin zaman içinde nispeten stabil olmas? beklentisiyle de?erlendirilir. Gelecekteki ara?t?rmalar, bu ölçe?in Türkçe popülasyonda tutarl? ve güvenilir ölçümler sa?lay?p sa?lamad???n? do?rulamad?r.

Faktör Analizi

West Haven Yale A?r? Envanteri'nin Türkçe formuna uygulanan herhangi bir ke?fedici veya

do?rulatory? faktör analizine (DFA/KFA) dair bilgi, verilen referans materyalde bulunmamaktadır. Faktör analizi, ölçe?in orijinalinde öngörülen çok boyutlu yapıyı (yo?unluk, i?levsellik, duygusal bile?enler) Türk popülasyonunda da koruyup korumadığını belirlemek için kritik öneme sahiptir.

Orijinal ölçe?in faktör yapısı genellikle iki veya üç ana faktör etrafında toplanmaktadır. Türkçeye çeviri ve **uyarlama** sürecinde, çevirinin kültürel e?de?erliliğini sağlamak için faktör yapısının do?rulanması akademik açıdan elzemdir.

Ölçek Bilgileri

Test Type:

Uyarlama (Adaptasyon)

Format:

Kendi kendine doldurulan raporlama envanteri (Self-report inventory).

Language Available:

Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal)

Population Group:

Klinik popülasyon, özellikle **kronik a?r?** sendromu tanınan bireyler.

Age Group:

Genellikle ergenlik dönemi ve üzeri yetişkinler (18+).

Population Details:

A?r? merkezlerine başvuran veya uzun süreli (genellikle 6 aydan fazla süren) a?r? şikayeti olan hastalar.

Test Methodology:

Ölçek, bireylerin belirli bir zaman dilimi içindeki a?r? deneyimlerini (örneğin, son bir hafta veya ay) de?erlendirmelerini ister. Derecelendirme formatı (Likert tipi veya sayısal de?erlendirme) orijinal ölçe?e ba?lıdır, ancak verilen kaynakta derecelendirme bilgisi mevcut değildir.

Anahtar Kelimeler

A?r? envanteri, **Kronik a?r?** sendromu, Hacettepe Üniversitesi, **Yüksek lisans tezi**, A?r? psikolojisi, Çok boyutlu de?erlendirme, Psikometri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier:

Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses:

Bilgi mevcut de?ildir.

Correspondence Address:

Y?ld?z S. (1993) için: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Bu ölçe?in Türkçe adaptasyonu S. Y?ld?z'n 1993 y?l?ndaki **Yüksek lisans tezi** kapsamında ger?ekle?tirilmittir. Ölçe?in ticari kullan?ma veya yay?nlanmas?na dair izin ve ücret bilgileri, orijinal ölçe?in telif hakk? sahipleri (Yale/West Haven) ve adaptasyonu yapan yazar?n kurumu (Hacettepe Üniversitesi) ile ileti?ime geçilerek do?rulanmal?dır.

Test Y?I? (Adaptasyon): 1993

PDF: Ölçe?in PDF format?na ili?kin ba?lant? veya doküman, sunulan kaynakta bulunmamaktadır ("-" ibaresi mevcuttur).

Kaynaklar

Y?ld?z, S. (1993). *Kronik a?r? sendromunda çok boyutlu de?erlendirme* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

West Haven Yale A?r? Envanteri Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??tır. Bu nedenle, maddeler bu giri?te sunulmamaktadır. Ölçek maddelerine eri?im için Y?ld?z (1993) çal??mas?na ba?vurulmas? gerekmektedir.